

## ЗМІСТ

### ІСТОРИЧНІ, ДЖЕРЕЛОЗНАВЧІ ТА ІСТОРИОГРАФІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ. ІСТОРІЯ МУЗЕЙНОЇ СПРАВИ

<i>Бартош Алла</i>	Справа щодо дарування та розміщення частки мощей апостола Андрія Первозванного в Успенському соборі Києво-Печерської лаври	5
<i>Бондарець Оксана</i>	Сучасна освітня модель музею та деякі актуальні проблеми музейництва	12
<i>Водотика Сергій, Савенок Людмила</i>	Іван Мазепа і Херсонщина: роль гетьмана у боротьбі за Нижнє Подніпров'я у російсько-турецькій війні 1686–1700 рр.	21
<i>Горська Наталія</i>	Виставка “Гетьман Іван Мазепа і Києво-Печерська лавра” у сприйнятті відвідувачів	28
<i>Григор'єва Марина</i>	Свято-Покровський монастир міста Харків: сторінки історії та сьогодення	34
<i>Дейнеко Сергій</i>	Експозиція “Харківщина з 1917 по 1940 рік” очима відвідувачів. За матеріалами Книги вражень Харківського історичного музею	39
<i>Жиленко Ірина</i>	Особа святиителя Симона, автора Печерського патерика, і сприйняття її в різні періоди історії	47
<b>396</b> <i>Кабанець Євген</i>	Існування синодальної (обновленської) церкви на теренах Києво-Печерської лаври (1924–1929)	54
<i>Кабанець Євген</i>	Свідчення про руйнування Успенського собору: джерельна база	62
<i>Ковалюк Роман</i>	Битва під Зентою (11 вересня 1697 р.) в рецепції гетьмана Івана Мазепи	71
<i>Литвин Наталія</i>	Винниця у структурі лаврської ключні XVIII ст.	77
<i>Михайлина Любомир, Абашина Наталія</i>	Створення музею “Іван Мазепа та його епоха” в Національному Києво-Печерському історико-культурному заповіднику	87
<i>Нікітенко Мар'яна</i>	Створення підвалин Великої Печерської церкви в контексті давнього обряду закладення храму	94

<i>Popescu Oana-Mădălina</i> Paterikon of the Pechersk Lavra in the Romanian manuscripts held by the Romanian Academy Library in Bucharest	100
<i>Прокоп'юк Оксана</i> Пам'ять про гетьмана Івана Мазепу в Києво-Печерській лаврі у XVIII ст.	106
<i>Сургай Людмила, Сургай Олександр</i> Іона Київський – засновник монастиря на Печерську	119
<i>Яненко Анна, Качан Роман, Варивода Аліна</i> Листування про спадок Київського університету Св. Володимира: причинки до формування колекції лаврського музею	127

### МИСТЕЦТВОЗНАВЧІ АСПЕКТИ ВИВЧЕННЯ ТА РЕСТАВРАЦІЯ ПАМ'ЯТОК

<i>Вільчинська Ірина</i> Щодо уточнення атрибуції олійного сюжету “Мойсей зі Скрижалями” XIX ст. у Софії Київській	132
<i>Гавриленко Катерина</i> Орнаментальний декор убрання святих в українських іконах доби бароко	138
<i>Кондратюк Аліна</i> Стінопис церкви Спаса на Берестові 40-х рр. XVII ст.: витоки художньої традиції й стилістичні особливості	145
<i>Конюшенко Катерина</i> Особливості консервації ікони “Богородиця Параклесіс” липованської школи	156 397
<i>Кохан Олена</i> Роль музейних практик в презентації пам'яток порцелянового заводу Андрія Міклашевського	160
<i>Литвиненко Ярослав, Пітатєлева Олена</i> П'ять ікон з іконостаса Троїцької надбрамної церкви. Атрибуція і топографія	168
<i>Литвиненко Ярослав, Пітатєлева Олена</i> Нова атрибуція ктиторської фрески церкви Спаса на Берестові	174
<i>Лопухіна Олена</i> Іконографія митрополита Петра Могили: від ктиторської композиції до ікони	179
<i>Лятавська Ольга, Марампольська-Журахівська Валентина</i> Три етапи реставрації в притворі церкви Всіх Святих Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника	185

<i>Марголіна Ірина</i>	Портрети протоієрея П. Г. Лебединцева, художника М. І. Мурашка та автопортрет І. Ф. Селезньова у стінопису Софійського собору Києва (до 175-річчя з дня народження та 110-річчя з дня смерті М. І. Мурашка)	191
<i>Миронова Юлія</i>	Давньоруський хрест-енколпійон із колекції НКПІКЗ як еталонний зразок для проведення експертизи	199
<i>Нікітенко Надія</i>	Нововідкриті еммауські сюжети середини ХІХ ст. у Софії Київській: авторство та художня специфіка	204
<i>Пітатслева Олена</i>	Про “історичну достовірність” як складову образу: трактування святих І. С. Іжакевичем	212
<i>Походяща Олена</i>	Портрети гетьмана Івана Мазепи у збірці Національного музею історії України	218
<i>Рясная Тамара</i>	Пешехонов чи Іринарх? Розкриття та поновлення фресок Христологічного циклу Софії Київської в середині ХІХ ст.	226
<i>Сергій Олена</i>	“Владичні” церковні посудини: форма, символіка, іконографія	232
<i>Травкіна Ольга</i>	Антимінси чернігівських ієрархів кінця ХVІІ – початку ХVІІІ ст.	241
<i>Шуліка В'ячеслав</i>	Ікони-“лікувальники” в сюжетному репертуарі борисівських іконописців	249
<i>Шульц Ірина</i>	“...Первое от типографии нашей Киево-Печерския в пользу церковную изданная”. Нові видання лаврської друкарні доби гетьмана Івана Мазепи	255

### **ПИТАННЯ ВИВЧЕННЯ ТА ЗБЕРЕЖЕННЯ ПАМ'ЯТОК АРХЕОЛОГІЇ ТА АРХІТЕКТУРИ**

<i>Вечерський Віктор</i>	Містобудівна спадщина Чернігова	264
<i>Воронцова Олена</i>	Історіографічний аналіз робіт, присвячених дослідженню печерних комплексів Києво-Печерської лаври (2004–2017)	272
<i>В'ялець Андрій</i>	Башта № 4 Київської фортеці: історія будівництва, сучасний стан та перспективи музеєфікації	278
<i>Гуцуляк Роман</i>	Технологічні аспекти та будівельні періоди спорудження церкви Спаса на Берестові	287

<i>Дедов Володимир</i>	
Миколаївська церква XVII ст. – пам’ятка мазепинської доби в Святих Горах на Донеччині	291
<i>Kamadadze Kakhaber, Chkhatarashvili Guram</i>	
The Iznik pottery found in the Gonio Fort	301
<i>Мезенцева Ірина</i>	
Сільське господарство та промисли античних міст Північного Причорномор’я (за матеріалами експозиції Національного музею історії України)	309
<i>Пефтіць Дмитро</i>	
Дві групи підгірцівських металевих прикрас (за матеріалами колекції Музею історії міста Києва)	321
<i>Преображенська Яніна</i>	
Історико-архітектурні дослідження стану збереженості Монастирських мурів Києво-Печерської лаври	329
<i>Романченко Олександр, Головатенко Юлія</i>	
До питання забезпечення конструкційної міцності і стійкості будівлі “Майстерня іконописна” Києво-Печерської лаври	338
<i>Тараненко Сергій</i>	
До питання про “скіфський шар” на території Національного Києво- Печерського історико-культурного заповідника	344
<i>Черевко Ірина, Зайцева Вікторія</i>	
Дослідження вологості будівельних матеріалів стінопису на Монастирських мурах НКПІКЗ для визначення чинників погіршення стану живописних композицій та розробки заходів щодо їх збереження	353
<i>Черненко Олена, Новик Тетяна</i>	399
Археологічні дослідження на подвір’ї Борисоглібського монастиря в Чернігові у 2017 р.	363
<i>Шульженко Тетяна</i>	
Археологічні пам’ятки Чигиринщини в наукових студіях першої половини XIX – початку XX ст.	370
<i>Юхимчук Мар’яна</i>	
Свято-Георгіївський собор на “Козацьких Могилах” – храм-пам’ятник полеглим у битві під Берестечком	378
Нове видання з історії Києво-Печерської лаври	384
Список скорочень	389
Відомості про авторів	392